

תרגול החברה הישראלית

רביצקי/דתיים וחילוניים בישראל, מלחמת תרבות פוסט ציונית בישראל!

מתייחס לתקופת אחרי רצח רבין כאשר יש קיטוב ומתח רב בחברה הישראלית, למתחים הללו הוא מתייחס כשהוא מסתכל על התקופה בה יש התגברות המתחים, הוא מתייחס גם להיבט האקדמי וגם להיבט הציבורי. במציאות אותה הוא רואה אין שוני בינו לבין חוקרים אחרים אך הפרשנות שלו היא שונה, ההצדקה לכתיבת מאמר זה היא נסיבות המתח, הקוטביות והפרשנות – שזה לא בהכרח דבר שלילי או דבר שיש להתייחס אליו בצורה שלילית.

בתחילה הוא מדבר על תהליכי קיטוב בחברה הישראלית, המאמר מובנה וברור, הוא מתחיל ברקע, מה השאלה ומה הוביל לכתיבה, הוא מציג את טענתו – העימות בין דתיים לחילוניים אינו מבטא תהליכי פירוק אלא גם פלורליזם. הוא מונה את טענות המשנה שלו ומסביר מדוע הוא סבור כי מדובר בפלורליזם. טענות המשנה שלו הן:

1. העימות הנוכחי מבטא את ההכרה של כל אחד מהצדדים שהצד השני לא הולך להיעלם – צריך לעצב את המציאות הציבורית בהתאם.

2. המאבק/המתרחקות משקפת את כניסתן של קבוצות שבעבר היו בשוליים למרכז של הבימה החברתית בישראל, הוא מתייחס למזרחיים, הדתיים והרוויזיוניסטים. כמו כן מאפשרים להם יותר להגיע אל המרכז.

3. כניסת שתי קבוצות שלא הכירו ברעיון המדינה היהודית – החרדים והרפורמים אך פתאום הם מאוד מעורבים בניסיון להשפיע על ציונה של המדינה. יש להם איזושהי נקודת הזדהות עם המדינה והיא באה לידי ביטוי בכך שהם מנסים להשפיע על זהותה.

הוא מכיר בסכנת הפירוק והניכור אך הוא טוען כי צריך לראות את היווצרותו של הפלורליזם, הפרשנות האלטרנטיבית.

הוא מתחיל בשאלה האם המתחים שנצפים בתחילת שנות ה-90 צריכים להפתיע אותנו? המתרחקות/הדואליות והסתירות טמונים בצורה אינהרנטית בציונות, היא תנועה לאומית עם אוריינטציה עתידית אך את סמליה שואבת מהעבר, הסמלים ביהדות אינם רק בעלי משמעות אתנית אלא שהיהדות קשורה באופן הדוק לדת ולכן באימוץ הסמלים היא מכניסה את הדואליות לגבי משמעות הסמלים הללו. מתרחקות נוספת נוצרת על השאיפה לנורמליזציה של הציונות והדרך להגיע לשם היא באמצעות תהליכים לא נורמאליים – החייאת השפה העברית. אם המתרחקות קיימת כל הזמן, תקופת שנות ה-90 דורשת התייחסות וניתוח שונים מבעבר כיון שהמתרחקות לא מאפיינת רק את השוליים, בין קצוות צד אחד לאחר. כיום המחלוקות נכנסות יותר ויותר למרכז של החברה הישראלית, המרכז הולך ומתכרסם ואנשים מוצאים את עצמם על אחד משני הקצוות.

(עמ' 88) הוא מתחיל את הדיון, היו הסדרים חברתיים, סטאטוס קוו שאפשרו את תפקוד החברה עד עכשיו ומה קרה שהיום הם לא מספיקים כדי לעצור? כאשר ההסדרים נוצרו המציאות הייתה שונה, מבחינת שני הצדדים, יש עלייה במאסת הבחורים שאינם מתגייסים, נוצרו הסדרים בכדי להציל את שרידי עולם הישיבות, איש לא דמיין שעולם זה יקום לתחייה מחודשת, מבחינת הדתיים ההסכמה על תנועת רכבים

פרטיים בשבת נעשתה כאשר לא היו רכבים רבים, העולם נהיה צרכני הרבה יותר, יש מרכזי חנויות וכו' שנפתחים בשבתות. אף צד אינו מוצא את עצמו בהסדרים אלו וכל צד מרגיש שהשני מתפשט יותר מידי. נקודה נוספת היא שאותה הסכמה פוליטית וחברתית שהושגה בעבר התבססה על הנחה משותפת של שני הצדדים שהצד השני ייעלם. עם השנים, שתי הקבוצות רואות או מכירות בכך שהצד השני לא הולך להיעלם, הוא סבור שהמתח של כל קבוצה להגיע להכרעה מהווה מבחינתו אינדיקציה לכך שהם מכירים בזה שהקבוצה השנייה לא הולכת להיעלם. המתחים בחברה הישראלית הם החומרים האמפיריים שהוא רואה והוא מפרש אותם. הוא מדבר על החוקה והעבר, אחת האינדיקציות לכך שכל אחד מהצדדים חשב שהשני ייעלם היא דחיית חקיקת החוקה כיון שהיא מקבעת את המציאות הקיימת לאורך זמן. הנקודה השלישית אליה הוא מתייחס היא שהערעור על אותם הסדרים חברתיים, הסטאטוס קו הוא איזשהו ביטוי לכניסת קבוצות חברתיות שוליות למרכז ולמעורבות גוברת יותר של קבוצות שבעבר התכחשו למדינה היהודית. ישנה חוסר הסכמה גם בין החרדים לרפורמים כלומר אין כאן תמונה דיכוטומית של דתיים-חילוניים, אם החברה תהיה דתית איזו מהדתיות נבחר? הרפורמית או החרדית? מבחינתו זה מעיד על כך שישנן יותר קבוצות בחברה הישראלית שמצליחות להזדהות עם המדינה, החברה, והציבוריות הישראלית ומבקשות לקחת חלק בעיצוב דמות החברה. בניגוד להתרחשויות בארצות אחרות – הוא אומר שאנשים יהודיים יכולים להיות חיים יהודיים בלי להתמודד עם השאלה מהי יהדותם, הוא יכול לעסוק ביהדות כפי שייבחר. זהו הפתח לתפיסתו החיובית לתהליכים כי למרות שיש מתחים ישנו מפגש בין סוגים שונים של פרשנויות למה זה להיות יהודי שאינו בא לידי ביטוי בחברות אחרות.

(עמ' 94) הוא מסכם ואומר שהוא מדבר על המתחים כדורשי הכרעות כתוצאה מלחצן של הקבוצות אך ההתמודדות עם ההכרעות אינה על ידי חזרה למצב ההגמוני – הוא מדבר על טיפוח שפה אחת ולא דברים אחדים כלומר, זוהי ההגמוניה, דיבור אחיד, כולם אומרים, חושבים וחווים אותו הדבר. לטעמו הפתרון טמון בשפה אחת, כללי שיחה, התנהלות, אם מדובר על הסכמה היא לא צריכה להיות מושתת על תרבות אחת אחידה אלא על איך ינוהלו הדברים. הבסיס לסולידריות צריך להיות ברמה הקיומית, "ברית הגורל" – מתייחס לסולידריות על בסיס קיום משותף במדינה, כולם חשופים באותה מידה לדברים מסוימים ברמה הקיומית של אנשים שחיים באות המציאות פיזית ויומיומית - ולא ברמה האידיאולוגית תיאולוגית עליה הוא מדבר כ"ברית הייעוד" – כולנו יהודים, כולנו צריכים להיות בצורה מסוימת. הסולידאריות אינה תלויה באחידות, סטנדרטיות ויכולה להתפתח סולידריות בין אנשים מעצם חייהם באותה מציאות. צריך לצפות לא למציאות אחת חדשה, להחליף הגמוניה אחת באחרת. הוא מתמודד עם כותבים כמו אורי רם, היסטוריונים חדשים וכו', בפסקה הראשונה הוא מתייחס למצב הפוסט מודרני ופוסט ציוני, הוא מתכתב עם החוקרים הביקורתיים שרואים את המצב בשנות ה-90 כפירוק הציונות וחוסר הידברות בין אנשים שהולכים לכיוון הפוסט ציוני לבין אנשים שהולכים לכיוון הניאו ציוני כאשר הציונות הולכת ומתכרסמת. מצידו הוא אינו הולך עם הפרשנות הממסדית של חזון אוטופי אך גם לא עם נבואות הזעם של מדעי החברה הביקורתיים. הוא רואה תקווה להווייה שצריכה להתבסס על מקורות אחרים מה שחוקרים אחרים מציעים.